



Tugevnevad sõpruslühendid Poolaga

2. - 5. detsembril olid vallavolikogu esimees Paul Kesküla ja siinkirjutaja kutsutud sõprusvalda Duszniškis, allkirjastamaks valdadevahelise koostööplaani aastaks 2010 ning osalemaks Grzebienisku Gümnaasiumi uue lipu õnnistamistseremoonial.

Koostööplaani kohaselt leiab järgmisel aastal aset mitmeid põnevaid ühisettevõtmisi, millistest olulisematenas olgu nimetatud meie ja Duszniški kooliõpilaste osalemine keskkonna-, keele- ja kultuurilaagris Taivalkoskil, Grzebienisku Gümnaasiumi ja Illuka Põhikooli õpetajatevahetus, sõprusvalda tutvustavate teabetahvlite ja nn sõprusvalda teevitade paigaldamine jms.

Esinduslikul liputseremoonial kohalikus kirikus ja gümnaasiumis, millel osales nii



Lepingut allkirjastamas. Foto: Aimar Laulik

Poola Seimi liikmeid kui ka EV Aukonsul Poznanis hr. **Michal Iwazskiewicz**, jäädvustati ajalukku ka Illuka-Duszniški sõprusvallakoostöö sümbolise hõbenaela löömisega lipuvardasse. Teiste aukülastuste seas tegi seda meie valla nimel Paul Kesküla.

Lisaks ametlikele tseremooniatele toimus mitmeid kohtumisi nagu **Szamotoły** maavanema **Pawel Kowzaniga**. **Powiat Szamotoły (Szamotoły maakond)** on üks Wielkopolska vojevoodkonna maakondadest, kuhu kuulub ka Duszniški.

Nagu vestluses selgus, on omavalitsuste probleemid suuresti sarnased nii Poolas kui Eestis. Mõlemal maal annab riik kohalikele omavalitsustele üle üha uusi kohustusi, unustades seejuures aga eraldada rahalised vahendid nende täitmiseks.

AIMAR LAULIK
Välissuhete nõunik

Seekord volikogus

Tere teile!

Nii nagu eelmisel korral lubasin, tuleb seekordne jutt veidi pikem ja informatiivsem, sest 16. novembril toimunud volikogu istungi päevakorras oli üksteist lahendamist vajavat küsimust.

Kõigepealt toimus terve hulk salajasi ja avalikke valimisi:

esiteks valiti vallale tagasi vanem – juba neljandat valimisperioodi pandi seda rasket koormat vedama Tarmo Kollo, teisi kandidaate ei esitatudki; teiseks kinnitati ametisse Illuka Vallavalitsuse koosseis – tööd jätkavad maanõunik Arno Ahi, sotsiaalõunik Alvi Karp ja kommunaalõunik Oleg Kuznetsov.

Vahepeale panen veel teadmiseks kõigile sellise info, et seoses Tarmo Kollo ja Oleg Kuznetsovi teistesse ametitesse nimetamisega tuli valla valimiskomisjoni otsustega nende volitused volikogu liikmena peatada. Nende asemel liitusid volikoguga Raigo Lille ja Andres Vinkler. Nüüd on ka volikogu koosseis lõplikult paika loksunud.

Kolmandaks moodustati volikogu juurde kolm alalist komisjoni: majanduse-, eelarve- ja arengukomisjon, kultuuri-, haridus- ja spordikomisjon ning revisjonikomisjon; neljandaks valiti majanduse-, eelarve- ja arengukomisjoni esimeheks Paul Kesküla; viiendaks valiti kultuuri-, haridus- ja

spordikomisjoni esimeheks Raimi Toome; kuundaks valiti revisjonikomisjoni esimeheks Raigo Lille ja seitsmendaks valiti revisjonikomisjoni liikmeteks Pille Juursalu ja Martin Repinski.

Sellega said valimised läbi.

Kaheksanda punktina võeti ette esindajate ja asendusliikmete nimetamine IVOL-i (Ida-Viru Omavalitsuste Liidu) Üldkogu koosseisu. Ametikoha järgi kuuluvad sinna nii vallavanem kui ka volikogu esimees. Samas oleks vajalik nimetada ka asendusliikmed, juhul kui põhitegijad on ära. Asendajateks kinnitati üksmeelselt vallavalitsuse poolt Oleg Kuznetsov ja volikogu poolt Andres Vinkler.

Üheksandaks tunnustati kehtetuks volikogu otsus, millega mõni kuu tagasi kehtestati Ranna detailplaneering Kuningaküla külas. Selgus vahepeal, et üks planeerimiseaduses ettenähtud protseduur, nimelt maavanema järelevalve, jäi tegemata ja sellega seoses tuligi tühistamine ette võtta.

Ka kümnes päevakorrapunkt oli seotud detailplaneeringutega. Nimelt algatati perioodil november 2005 – veebruar 2007 valla territooriumil terve rida detailplaneeringuid. Planeerimiseadus näeb ette seda, et kui volikogu teeb detailplaneeringu algatamise otsuse, siis asjast huvitatud isikul tuleb asuda planeerimistoiminguid teostama. Kuus isikut ei

olnud kuni käesoleva ajani selleks midagi ette võtnud. Ja volikogul lähtuvalt seadusest tekkinud õigus need kuus detailplaneeringu algatamise otsust kehtetuks tunnistada. Nii ka tehti.

Üheteistkümnendaks ja ühtlasi lõpetuseks kinnitati väike muudatus riikliku toimetulekutoetuse rahalistes vahendites. Nimelt seoses meie praeguse keerulise olukorraga on suurenenud vallas toimetulekutoetuse taotlejate hulk. Selleks, et kõikidele hädasolijatele jätkuks aasta lõpuni toetust maksta, tuli veidi raha eelarvesiseselt liigutada – haldus- ja arenduskuludeks mõeldud raha tõsteti ümber toetuste maksmise rea peale.

Sellega oligi päevakord ammendunud. Lepiti veel kokku järgmise volikogu toimumise aeg ja mingid rõõmsalt laiali.

Ja kuna tegemist on aastalõpulooga, siis oleks paslik edastada ka omapoolsed soovid pikkadeks pühadeks – need on küll kulunud, aga toimivad siiski igal aastal: hoidke oma lähedasi ja leidke nende jaoks aega, ärge unustage neid, kes on juba igavikuteel ja usku, et pühade ajal (ja ka mõnel muul ajal) tehtud väikseimigi heategu saab kuhjaga tasutada. Kaunist ja südantsoojendavat pühadeaega teile kõigile ja lugemiseni uuel aastal!

Lugupidamisega
MONIKA TINNO
vallasekretär

Kuid südames

veel elab lapselust,
nii nagu tuli elab kuivas taelas.
Ta kuumust, taat, ma tundsin täna just,
kui päästsid lahti kingikoti paela...
(Felix Kotta)

Imelusaid jõulupühi,
mõnusat aastavahetust,
õnnerikast uut aastat!
Vallavolikogu
Vallavalitsus

Kuhu on kadunud virmalised?

Mitte ei mäleta, millal ma neid viimati nägin.... Igatahes oli see väga ammu. Samas on sügaval mälusopis minu esimene kohtumine nendega: tulime memmiga saunast, kui taevast hakkasid veiklema tuhat helkivat mõõka. Pea kuklas, vaatasin pärani silmi seda uskumatut vaatepilti, nii et memm mind sülele kahmas ja tuppa tiris, sest laps võis ju pärast kuuma sauna külma saada.



Eks need virmalised ole jäänud aegade sügavusse, kuhu käredad pakasedki ja majaräästasse ulatuvad lumehanged. Täna ja praegu oleme ülimalt õnnelikud, kui veidigi lund maha tuleb, sest mustad jõulud ei ole paraku enam mingi haruldus. Jääb ainult loota, et vanarahva tarkus kehtib ka meie päevil. „Ega talv taeva jää“, olid nad veendunud ja meie jätkame põialde pigistamist, ehk on sellest abi ja lumi tuleb.

Uus aasta tuleb aga kindlasti, sama kindlalt, kui vana ära läheb. Ja soovidki on ikka ühed ja samad, et vana aasta mured ja vaevad kaasa võtaks ja uus hea ja ilusa endaga tooks.

Tegelikult ei saa täna veel iseenealegi tunnistada, mitu muret möödunud aasta endaga kaasa peaks võtma, sest kunagi ei tea, milline neist aja möödudes hoopistükkis rõõmuks võib saada. Minu memm ütles ikka, kui midagi viltu läks, et kes teab, milleks see hea oli.

Nii mõnigi pisike äpardus võib ära hoida suure õnnetuse ja hetkel valesti tehtu võib hiljem just ainuõigeks sammuks osutada.

Vanarahvas teadis sedagi, et igaüks on oma õnne sepp. Oleme just nii õnnelikud, kui olla tahame või olla julgeme.

Minu lemmikpoet Artur Alliksaar on kirjutanud:

*Ja sünnitakse, kuigi tuleb surra,
ja armutakse peetumuste trotsiks.
Mõnd ilu, hämmastavalt peent ja kurba
hing leiab, ilma et ta üldse otsiks.*

Loodan, et meil jääb aega märgata ilu enda ümber ja headust inimestes, kellega suhtleme.

Et meil jätkub tahtmist mõista oma pereliikmeid ja me ei väsi neile kordamast, kui väga me neid armastame. Et meil on julgust teha uusi valikuid ja oskust ka omaenese soovidega arvestada. (Üks soov on juba täitunud: lumi on maas). Olgem olemas!

ANNE JUNDAS

Publikupreemia kuulus Illuka noortele

MTÜ Pimedate Ööde Filmifestival korraldas 12. novembrist 6. detsembrini Tallinna Pimedate ööde Filmifestivali, tutvustades Eesti publikule maailma kino kogu tema värvikuses ja pakkudes vaimutoitu mitmele maitsele ja igale vanusele.

Meie maakonnas sai filmihuviline PÖFFist osa 3.- 6.detsembrini Jõhvi Kontserdimaja kinos Amadeus. Lisaks sellele otsustati Jõhvis korraldada noorte filmifestival JOFF (Jõhvi Oma Filmifestival). Soovitatav teema oli õudusfilm. Kõiki noori kutsuti aktiivselt osalema ja nii otsustasidki Illuka kooli õpilased ka ise ühe õuduka valmis teha. Mõeldud – tehtud. Pealkirjaks sai „Valge maja õudus“. Appi paluti Urmas Juuse, kellele teatavasti meeldib oma koduvideoid monteerida.

„Asja mõtlesid lapsed ise välja, kogu



Peatsenarist Mari-Liis Kүүisma (keskel) ja Kadri-Liis Bogens (paremal) auhinda vastu võtmas.

Foto: Urmas Juuse

tegevuse selle maja ümber. Minult küsiti, kas ma aitaks filmi arvutis kokku panna. Loomulikult olin ma nõus“, rääkis Urmas. Filmi tegemisel osalesid Mari-Liis Kүүisma, Jane Skripitsõna, Hanna Tarum, Carolin Mesil, Kadri-Liis Bogens, Kaisa Toss, Mark Piirits, Martin Kүүisma, Vlad Kaširov, Jaan Kartjoznikov ja Allar Prunn. Operaator oli Janika Juuse, kes monteeris ka osa materjali. Kogu filmi monteeri ja helide lisaja oli Urmas Juuse.

Kõik filmid, mis festivalile saadeti, linastusid Jõhvi Kontserdimaja kammersaalis. Kokkuvõtteid tehes selgus, et Illuka noorte film meeldis kokkutulnuile kõige enam ja nii saadigi publiku lemmiku auhind.

Tubli saavutus innustab ka edaspidi filmikunstiga tegelema ja kuuldavasti on noortel juba uus lugu mõttes mõlkumas.

ANNE JUNDAS



90	Anna Belyaeva	19.12.	Kuremäe küla	77	Aino Tepan	03.12.	Vasavere küla
89	Voldemar Kaarlõp	20.12.	Ohakvere küla	77	Anna Zujeva	01.12.	Kuremäe küla
87	Ida-Amalie Kriisa	06.12.	Edivere küla	74	Aleksandra Smirnova	31.12.	Kuremäe küla
85	Vilma Blok	14.12.	Kuremäe küla	73	Galina Lembinen	25.12.	Kuremäe küla
82	Klavdia Karandaševa	12.12.	Kuremäe küla	72	Henno Põllu	20.12.	Illuka küla
81	Zoja Orlova	25.12.	Jaama küla	72	Vladimir Ekštejn	06.12.	Kuremäe küla
78	Johanna Lehismaa	12.12.	Edivere küla	72	Angelina Treier	17.12.	Kurtna küla
78	Aleksandra Tihhanova	18.12.	Kuremäe küla				

150 aastat koolimees Gustav Martini sünnist

Gustav Martin sündis 28. detsembril 1859. aastal Kohtla vallas Käva külas. Lugema õpetas teda isa Mihkel, kes oli Kohtlas koolivanemaks. Kaks talve õppis Gustav Kohtla külakoolis, aga vene keelt käis õppimas Kukrusel Siimon Söödi juures. Aastatel 1877-1878 oli ta abiõpetajaks lelli Madise juures Lügenusel. Kuna Gustavil oli kindel soov saada koolmeister, tuli tal õppida Iisaku, Viru – Nigula (Pikaristi) ja Jõhvi kihelkonnakoolis.

1879. aastal sooritas ta Rakveres kreisi koolikomisjoni ees kutseksami ja 1881 aasta jüripäeval sai Gustav Martinist Ohakvere külakooli koolmeister.

Sellest ajajärgust talletas mälestused meie kandi koduloo-uurija Elga Valter Gustav Martini poja August Martini kaasabil. Niisiis oli Ohakvere kool kolmeajaline (klassiline) ja ühel õpetajal tuli õpetada kõiki jagusid. Koolmeister kirjutab oma märkmetes: „Koolitöö on päris raske. Kõik lapsed ei mõista lugedagi, paljudel puuduvad raamatud ja vihikud.“ Kuna Ohakvere oli kirikust oma

20 versta kaugusel, siis üle nädala peeti koolis palvetunde. Rahvast tuli ikka rohkem ja rohkem, nii et tekkis raskusi inimeste ära mahutamiseks.

Gustav Martin õpetas õpilastele ka neljahäälset koorilaulu. Vanemate laste seast sai tiiskandi (soprani) ja aldilauljaid, paarile poisile püüdis õpetada ka tenorit, kuid neist ei saanud asja ja nii tuli tal tenorit ise üksinda laulda. Bassilauljateks oli kolm meest.

Lauluõpetus toimus laupäevaõhtutel pärast palvetundi. Ühte häält õpetas ta viiuliga, teist oma häälega, et laul rutemini selgeks saada. Nõnda käis see kuus aastat, kuni ta oli Ohakveres koolmeister.

Read päevikust: „Kui laul kõlas, läksime mõisa pärihärrale laulma. Härra küsis, et millega ta saaks seda heategu tasuda. Palusin uuema aja koolilaudu ja kateedrit. Tehti valmis ja toodi kohale.“

Lisaks koolitööle pidas Gustav Martin ka vallakirjutaja ja magasiaida kirjutaja ametit. Iga aasta lõpus oli arвете tegemine. Selleks tulid vallatalitaja (vallavanem), peakohtumees ja vallakirjutaja kihelkonnakohtusse, kus siis

arved läbi vaadati. Kevadel võeti magasiaidast kaera- ja odraseemet, sügisel, kui uudsevilil käes, maksti jälle tagasi. Magasiaida kasuviljast said vallatalitaja, abimees ja kirjutaja osa oma palgast.

1887. aastal lahkus Gustav Martin Ohakverest ja asus oma perega Jõhvi vennastekogu palvemajja elama, kus temast sai vennastekoguduse hoolekandja. Gustav Martin suri 22. jaanuaril 1947. aastal ja on maetud Jõhvi kalmistule.

Mina oma vaarisa ei mäleta, sest olin veel päris pisike, kui tema manalatele läks. Mälestusi temast pajas mulle vanaisa August Martin, kes oli samuti kooliõpetaja, nii nagu minu ema ja tädidki (tädi Leili ka Vasaveres). Illuka vallas on pedagoogina töötanud ka Gustav Martini lapselapselapselaps. Nimelt oli minu tütar Annika pärast kooli lõpetamist paar aastat Illuka koolis õpetaja.

ANNE JUNDAS

Aasta välissuhtluses

Lõppevale aastale valla välissuhtluses pilku tagasi heites, on rõõm tõdeda, et see oli rohkete vahetute kontaktide aasta. seda ennekõike me noorte jaoks.

Eesmärgina on see olnud ka senise töö prioriteet, mis lõpuks kandis vilja. Teoks sai kaua ette valmistatud kolme sõprusvalla (Illuka- Taivalkoski- Duzniki) noorte suvine keskkonna-, keele- ja kultuurilaager ning COMENIUS haridusprojekti esimene töökohtumine Illukal.

Sellest, mida andsid mõlemad kohtumised me koolinoortele, oskavad nad ise kindlasti paremini rääkida, kuid usutavasti olid need noorte inimeste jaoks kogemused, mis parimal viisil mahuvad maailmapildi avardamise ja võõrkeelteoskuste arendamise mõistete alla.

Samas näitas toimu, et lävimine Kesk- ja Lõuna-Euroopaga pole ainult Tallinna ja teiste suuremate linnade noorte privileeg, vaid et tänases maailmas võib Euroopa „kohtuda“ ka Pannjärve metsavaikusel.

Tore on tõdeda, et tänu nimetatud külaskäikudele said nii mõnedki heas mõttes kultuurišoki à la „wow, metsas polegi pangaautomaate!“ või siis pisiku lähemaks tutvumiseks Eestiga.

COMENIUS-projekti Hispaania poolse peakoordinaatori I.E.S. Europa kooli õpilased ja õpetajad koostasid reisirajaga mahuka näituse Eestist ja meie kultuurist. Projekti „vaimse ema“ Rosa Alaminose sõnul oli õpilastes tärpanud Eesti-huvi seejuures muljetavaldav.

Illuka valla „diplomaatilisi kanaleid“ kasutades, said Eestit külastanud noored ja pedagoogid võimaluse kohtuda EV saatkonnas Madridis suursaadik Toomas Kahuriga, esitamaks küsimusi, mis võib-olla siin olles ajapuudusel esitamata jäid.

Sel viisil sai väike Illuka teha midagi vahet ka avaramas mõttes Eesti heaks.

Ehk nagu hr. Suursaadik oma kirjas tõdeb: „Suure heameelega võtan vastu Teie teate, mis on järjekordseks kinnituseks sellest, et kaasaegses maailmas omandab karjääridiplomaatia kõrval üha kaalukamat rolli nõndanimetatud avalik diplomaatia.“

Avanevas maailmas tuntakse riike järjest rohkem

valminud külalistemajad. Nii mõnedki mäletasid hooneid nende ehitusjärgus, mistõttu lõpptulemus mõjus eriti sümpaatsena.

Head suusa- ja terviserajad koos heatasemelise majutusega moodustavad ka Taivalkoskil ühtse terviku. Selline kooslus on eeldusteks paikkonna atraktiivsusele ja ses osas ollakse külaliste arvates Illukal õigel teel.

Muljeterohke oli ka tutvumine valmiva lasteaiaga, mis külaliste hinnangul näitab valla elujõulisust; ühtlasi sobides suurepäraselt olemasoleva mõisaarhitektuuri ja pargimiljööga.

Novembrikuu keskel tähistasime Illuka Põhikoolis Poola Rahvuspiha.

Külalisena osales sellel ka sõprusvalla Duzniki Grzebienisku Gümnaasiumi väliskoostöö koordinaator Angelika Stelmaszyk, andes mõne päeva jooksul koolis ka tunde poola keelest, kultuurist ja ajaloo. Tema retsepti ja näpunäidete järgi valmistas kokatädi Laine kogu koolile maitsva rahvustoidu bigose.

Siinoldud päevad olid ühtlasi ka toredaks taaskohtumiseks õpilaste ja õpetajatega, kellega oldi juba suvises laagris tutvunud. Oma koostööaastat kokkuvõtvas kirjas tõdeb ta: „Olen tänulik, et mul avanes võimalus Teiega

novembris taas koos töötada; kohtuda nii paljude soojade ja avatud inimestega nende igapäevatoos. Oli rõõm anda ise tunde ja näha teie omi. Tundsin end ühena Teie seast ning see tunne valmistas erilist heameelt. See oli piirideta suhtlemine selle sõna parimas tähenduses.“

Igapäevane suhtlemine inglise keeles oli ühtviisi kasulik nii mulle kui ka õpilastele.“

Eestis veedetud päevade sisse mahtus ka kohtumine Poola Suursaatkonnas kultuuriata[ee Slawomira Borowska-Petersoniga, kes innuga huvitus Illuka-Duzniki koostööst. Pr. Borowska-Peterson, kes oma päritolult ja peresidemete kaudu on ühtviisi lähedalt seotud nii Poola kui Eestiga. avaldas valmisolekut edaspidi tutvustada poola kultuuri ka Illukal.

AIMAR LAULIK
Välissuhte nõunik



Carolin Mesi, Jane Skripitsõna ja Angelika Stelmaszyk in common mood (ühises tujus). Foto: Aimar Laulik

selle põhjal, missugused olid külalise isiklikud muljed kohtumisest kellegagi kusagil võõrsil. Ja mida rohkem külalisi pöördub Eestist koju positiivsete muljetega, seda kergemaks muudab see karjääridiplomaatia tegevuse.“

Olgu need sõnad tunnustuseks kõigile me tublidele õpilastele, õpetajatele ja noorsootöötajatele, kes andsid oma parima ürituste õnnestumiseks. Vaatamata väljas valitsevale hallusele töid ka hilisügis ja aastalõpu valla välissuhtluses erksaid värve. Meil oli rõõm võrrelda

Taivalkoski vallavolikogu delegatsiooni eesotsas volikogu esimehe Vesa Turpeise ja vallavanema Jukka Mikkosega. Külalistel jagus tunnustussõnu meie vahepealse arengu osas. Positiivse hinnangu pälvivad Pannjärve tervisespordikeskuse



Armastuse ja entusiasmiga sündinud näitus I.E.S. Europa koolis Mostoleses (Madridis). Keskkel kohal murakamarjaga villased sokid Illukalt. Foto: Aimar Laulik

Meie õpingud 2009. aastal

Õeldakse, et inimene õpib kogu elu, sureb aga ikka.....Sellele vaatamata püüame üha enam omandada tarkusi, mida meie igapäevaelus vajame.

Kevadel toimus kodanikuühiskonna sihtkapitali toel IVKE (Ida – Virumaa Külade Esindus) koolitus külavanematele ja asjajuhvulistele projekti „Külavanem - maarahva hääle kandja“ raames. Meie vallast osalesid Illuka - Edivere külavanem Mäidu Kesler, Kurtna külavanem Ülo Ahu ja mina, Kaja Kurve, asjasthuvitatud Puhastus.

Koolitused toimusid erinevates kohtades: Vadil, Mäetagusel, Kuremäel, Sakal ja Tammikus. Koolitus oli juhtimisest, arutelude läbiviimisest, omavalitsuse toimimisest ja osalesime ka volikogu istungil. Õppisime ka avalikku esinemist ja meediaga suhtlemist ning palju muudki, kuidas külaelu huvitavaks muuta.

Palju oli paberitööd ja anti teha ka koduseid ülesandeid, mida hiljem kontrolliti.

Koostasime õpimapi, mida samuti hinnati.

Peale õppuste tutvusime teiste valdade külavanematega ja igal pool kostitati meid väga maitsva sooja lõunasöögiaga.

Koolituse lõpetamisel ootas meid üllatus: lilledega oli tulnud meid õnnitlema Illuka vallavolinik Valve Kollo. Illuka vald sai korraldajate kiituse osaliseks, sest oli ainuke vald, kes lõpetamisele saabus, kuigi sinna olid palutud kõikide valdade esindajad.

Saime sellelt koolitusest palju teadmisi, uusi tutvavaid ja dokumendi, millel kirjas, et oleme koolituse edukalt läbinud.

KAJA KURVE

Pärandkultuuri inventeerimisest Illuka vallas

Käesoleva aasta veebruaris käivitus projekt „Metsanduslik pärandkultuur – ühise kultuuriruumi avardaja“. Tegevuste rahastaja on Euroopa Liit Interreg IVA Kesk-Läänemere programmi Lõuna-Soome ja Eesti piireületava koostööprogramm ja Riigimetsa Majandamise Keskus. Eestis on soositud koostööpiirkondadeks Põhja-Eesti maakonnad.

Meie 2009 aasta tegevuseks oli sõltumata maa- ja metsaomandist inventeerida Virumaa pärandkultuur. Pärandkultuuri all mõistame eelmiste põlvkondade tegutsemise jälgi maastikul. Et neid objekte ära tunda, siis kõigepealt toimusid inventeerijate koolitused. Esimesed kaks töökuud otsisime vanadelt kaartidelt, arhiividest, muuseumidest ja ka internetist andmeid oma tööpiirkonna asustuse, kohanimede ja ajaloo kohta. Peale välitööde koolituse läbimist alustasime me objektide kaardistamist looduses. Sealjuures olid suureks abiks nii vallaametnike kui ka kohalike inimeste käest saadud info ja jagatud mälestused.

Levinumad pärandkultuuri objektid Illuka vallas on vanad talu- ja mõisahooned, metsavahikohad, vanad metsateed, taliteed ja pakkteed rabades, vesikohad ning lisaks huvitavad kohanimed. Väga palju on sõja- ja ka rahuaegadel tehtud kõikvõimalikke kaitserajatisi.

Illuka vallas on selleks korraks kaardistamine lõpetatud. Andmed kontrollitakse ja seejärel lisatakse need Maa-ameti kodulehel paiknevasse avalikult kasutatavasse andmebaasi <http://xgis.maaamet.ee/xGIS/XGIS>. Seal saavad juba kõik huvilised neid kasutada või nendega tutvuda. Illuka valla iseloomulikemad objektid kajastatakse projekti lõpul ilmuvast maakonnaraamatus.

Välitööde lõpuga kindlasti ei lõpe pärandkultuuri tegelemine vallas. Kindlasti jäi kaardile veel mitmeid valgeid laike ja kuulmata palju huvitavaid lugusid ümbruskonna kohta. Objekte, mis inventuuri käigus on leidmata jäänud, saab alati juurde lisada, kui te sellest mulle teada annate e-kirjaga aadressil illuka.prandkultuur@gmail.com. Lisaks sellele on loodud kõigile teatamise võimalused RMK (www.rmkk.ee) ja Eesti Metsaseltsi (www.metsaselts.ee) kodulehel.

Lõpetuseks tänud kõigile valla elanikele, kes jagasid väärt infot ja oma mälestusi ning andsid juhtnõore objektide leidmiseks.

ARDI MOLODOV
Illuka valla inventeerija

23. detsembril 2009 kell 20.00

**AASTALÕPU
TANTSUÕHTU**



Illukal
koos ansambliga TAAS

Jõulutar soovib igal pidulisel kaasa võtta 15-kroonise kingituse (ei odavamaga ega kallimaga!)

Linnulennult noortekeskuse tegemistest 2009. aastal

Head lugejad, kohe, kohe on meil kõigil käes aeg vaadata tagasi möödunud aastale ning teha plaane uueks aastaks. Teen seda siinsamas noortekeskuse kohta. Vabariigi aastapäeva eel täitub Kurtna noortekeskuse viies tegevusaasta. Oleme oma tegusate noorte üle väga uhked. Kui 2008. aastat saame pidada noorte aktiivsuse sünni aastaks, siis 2009 aasta on olnud aktiivse tegutsemise aeg.

2008 aasta tähtsündmus Luciapäev tegi meile rõõmu veel ka selle aasta algul, kui õpetaja Anneli Dietrichi õhutusel esitasid tüdrukud selle projekti paberile panduna Ida-Virumaa Ettevõtluskeskuse poolt korraldatud konkursile „Ettevõtlik kool”. Projekt valiti nomenclature hulk, kes pretendeerisid peapremiale. Seda meil sel korral ei õnnestunud koju tuua, kuid indu tegemiste jätkamiseks sai küllaga.

Esimesed seitse kuud noortekeskuses möödusid rahvusvahelise laagri ettevalmistuse tähe all. Iga pidu, väljasõit või koolitus oli ikka selle tagamõttega, et Illuka valla sõprusvaldade noori Taivalkoskist (Soome) ja Duznikist (Poola) väärilt, põnevalt ja asjatundlikult vastu võtta. Nagu te olete juba septembriku Sõnumilaekast Mari-Liis Küssma ja Aimar Lauliku artiklitest



Noortel Poolast on käsil pärlitest meisterdamine.

lugenud, sai see ettevõtmine osalejate poolt vägagi kõrge hinnangu – parim laager, kus oleme osalenud! Kuid mida me siis tegime, et saada parimat tulemust? Proovisime suhelda inglise keeles, reisides kolmeks päevaks Stockholm. Harjutasime kätt, kuidas kasutada helitehnikat ja värvimuusikat - disko ja tantsimine meeldib noortele väga. Nii mõnelegi noorele mehele on plaadikeerutamine meeldima hakanud – tänane siinkohal DJ-sid Ilja Sadvovskit ja Gen Vendelini ning nende järeltulijaid nt Johan Arus jt. Väga tähtsad on olnud kogemuste omandamised

Vaimuvalgus teeb sügisõhtud helgemaks

Meie laiuskraadile siin Euroopa serval on taas saabunud pikkade ja pimedate õhtute aeg. Aeg, mil tavalisest rohkem mõtiskletakse enese ja lähedaste eluolu üle, mil jõuab juttu ajada, lugeda ja televiisorit vaadata. Elame, teadagi, infoajast ja vahel tundub, et see ähvardab meid end alla mätta. Kuidas sealtsi enese jaoks olulist üles leida?

Teame, et kõigi jaoks on oluline meie eneste ja lähedaste hea käekäik, et homme oleks parem, et saaks õppida ja areneda. Juba kolmandat korda ilmuv ajakiri „Õpitrepp” aitab täiskasvanute õppimise teemasid valgustada ja jagada teavet kõige kohta, mis Eesti täiskasvanuhariduses toimumas on.

Ajakirja viimase, 15. novembril ilmunud numbri kaanelt vaatab vastu telekraanidelt tuttav nägu, Hannes Hermaküla – mees, kes ühtviisi hea telesaate juht ja leivaküpsetaja. „Hannes läks Eestist siis, kui nõukogude võimu lõpp hakkas tasapisi paistma. Loobus ametlikult NSV Liidu kodakondsusest ja pörutas minema. Algul Itaaliasse, seal vahetas oma Iisraeli viisa, mida Liidus anti ka „eriti tülikatele elementidele” Ühendriikide viisa vastu ning pörutas koos seltskonnaga kõigi võimaluste maale,” kirjutab „Õpitreppis” ajakirja toimetaja Agne Narusk. Praegu, septembrist alates, juhib sama mees laupäeva õhtuti Ave Marleeniga kahasse rahvusringhäälingus täiskasvanute õppimisest ja õpetamisest kõnelevat telesaadet „Tagatargemad”. Ekraanil on palju tavalisi eesti inimesi, kelle muudab eriliseks see, et nad on otsustanud raskuste ja tihti ka vanuse kiuste millegi uue õppimisega alustada. Vaadata tasub ka ainult saatejuhtide pärast! Küsi „Õpitreppi” oma

mängumaailmas. Kuidas juhtida mängu? Milliseid mängu ja kuhu valida? Osalemine Eesti Avatud Noortekeskuste Ühenduse korraldatud suvepäevadel Viljandimaal andis meile võimaluse seda näha, sest olime sel korral lisaks osalemisele praktilisel õppekäigul, kuidas laagrit korraldada, mida saaksime meie kasutada ja millised ohud võivad teel varitseda. Orienteerumine Kohtla-Nõmme kaevandusparkmuuseumis – ikka selleks, et me teaks, mis meid laagris ees ootab ja kas meie külalised sellele pingele ka vastu peavad. Sõita jalgrattaga ujuma on ju üsna lihtne, vups sinna ja mõne aja pärast tagasi. Aga kuidas on sõita järjest mitukümmend kilomeetrit? Vaid vähesed võtsid selle riski ja proovisid järele, kuid pärast seda teadsime, et keegi meist ei ole nii heas sportlikus vormis, et võiksime sõita Illukalt Kohtla-Nõmmele ja tagasi. Iga õppetundi, mis me nende seitsme kuu ühistegevuse kaudu saime, oli võimalik kasutada laagritöös.

Täna kõiki noori ja nende vanemaid ning lähedasi, kes osalesid rahvusvahelise laagri ettevalmistamisel ja osalesid selles protsessis. Erilised kiidusõnad kuuluvad Mari-Liis Küssmale, Janika, Elja ja Urmas Juusele ning Kristo Keslerile.

Noortekeskuse poolt tänusõnad Aimar Laulikule, kes on sõprusvaldade vahelise koostöö mootoriks. Täname kooli töötajaid, kes heade haldjatena tagasid meile hea toidu, puhta maja ning turvalise olemise.

August oli rikas laagrite poolest. Sama päeva õhtul, kui lõppes rahvusvaheline laager, tõttasid nooremad lapsed noorteühing Eesti 4H Viru- ja Jõgevamaa piirkondade ühisesse suvekooli. Ja juba uue nädala alguses algas töölaager – ikka selleks et kaasa aidata meie noorte tööharjumuste kujundamisse – õigel ajal tööle, olla korrektned ja täita selliseid ülesandeid, mida kodus tõenäoliselt ühel või teisel põhjusel

teha ei õnnestu. Tähtis on oma kodumaa tähtpäevade tähistamine – Eesti taasiseseisvumispäeva tähistamine Toila pargi promenaadil on üheks selliseks võimaluseks.

Mööda Eestimaad ringi rännates ning teistega suheldes saad ikka uusi tutvusi ning miks mitte lausa sõpru. Jõgeva valla noortekeskuste (neid on seal 5) noored kirjutasid omaalgatusliku projekti „Sport liidab” ning kutsusid meie st Illuka valla noori ja Mustvee linna noori

kodukoha raamatukogust ja saad põneva loo Hannelses lõpuni lugeda.

Ajakiri annab informatsiooni ka hetkel olulistel teemadel – kõneldakse koolituskardist, haridus- ja teadusministeeriumi poolt rakendatavast pooleli jäänud õpingute jätkamise programmist, täiskasvanud õppija nädalal tunnustatud õppijatest Aili Valbist Luutsnikult ja Ella Pöderist Kanepist, Euroopa keelemapist, täiskasvanute gümnaasiumitest kui õppijasõbralikust keskkonnast ja paljust muust. „Õpitreppi” saab lugeda ja kommenteerida ka internetis aadressil: www.andras.ee/opitrepp ning pdf-failina alla laadida. Oodatud on ka kirjad toimetajale teemadest mida järgmises „Õpitrepis” kajastada võiks. Loe, saa targemaks ja sügisõhtud muutuvad valgumaks!

Ajakiri „Õpitrepp” ning telesaade „Tagatargemad” valmivad Eesti Täiskasvanute Koolitajate Assotsiatsiooni Andras ning Haridus- ja Teadusministeeriumi koostöös Euroopa sotsiaalfondi programmi „Täiskasvanuhariduse populariseerimine” raames. Ajakirja koostab Eesti Päevalehe teema- ja erilehtede osakond.

Tasuta koolituste kohta saad infot:

- kutsekoolid: www.hm.ee/
- tasuta kursused tel 7350242
- vabahariduslikud koolituskeskused: www.vabaharidus.ee tel 6776299

KÜLLIKSTEINBERG

Eesti Täiskasvanute Koolitajate Assotsiatsiooni Andras projektijuht

partneriteks. Septembris mängisime Laiuse kooli staadionil 3 päeva jalgpalli ning sügiskoolivaheajal käidi meil külas: õhtumatk ja disko said märksõnadeks ning loomulikult mängud – saame rohkem tutvavaks. Osalejate siiras soov on veel midagi üheskoos teha – aastavahetuspidu???

Oktoobri alguses osalesime kuni 12-aastastele mõeldud 4H looduslaagris. Novembris võtsime ise külalisi vastu sügislaagris. Taas mängud, meisterdamine, disko ja tegevused väljas.



Hommikune võimlemine.

Sügisene põhiaur läks aasta teise tähtsa sündmuse ettevalmistamiseks – Luciapäev. Juba septembris oli meil esimene koosolek – kuidas, kes, kus ja mida teeb. Kahjuks ei ole elus kaugeltki kõik nii lihtne, kui seda saab paberil teha. Kingitused, laulud, salmid ja palju, palju muud ning kahjuks tuleb mõnikord oma suurtes üllastes plaanides mitte just ootuspäraseid, kuid vajalikke korrekture teha, et teha seda, mida ühiskond ühelt healt lapselt ootab – õppida.

Novembris tegid noored oma stsenaariumi järgi õudusfilmi „Valge maja needus”, kestvusega üle 25 minuti ning esitasid selle noortefilmide festivalile JOFF (Jõhvi Oma Filmi Festival). Tagasi tuldi preemiaga „PUBLIKULEMMIK” – oh seda rõõmu! Uue filmi mõtted keerlevad juba peas!!! Alanud on läbirääkimised Sillamäe noortekeskuse noortega, et ühiselt põnevaid ja harivaid ettevõtmisi korraldada.

Elu noortekeskuses on põnev ja meil on rohkelt tegemisi – tule Sina ka oma ideedega – vaatame, kas neid on võimalik üheskoos ellu viia!

Rahulikku jõuluaega ja rõõmsat aastavahetust soovides,

MARIKA MARKUS

Fotod: 2x Marika Markus

Pane tähele

Kurtna Noortekeskus on ideedele valla koolivaheajal E-R kella 11-20 Riiklikel tähtpäevadel oleme kahjuks suletud

Uuel õppeveerandil taas

T-R 13-20

L 12-20

Eesti Külade VIII Maapäev

Maapäev toimus 7. – 9. augustil Tartumaal Rannus. Ida – Virumaalt osales kakskümmend inimest, Illuka vallast Ingrid Järv ja allakirjutanu.

7. augustil toimus rahvusvaheline konverents väliskülaliste, tutvusime Tartumaa küladega ja oli VIII Maapäeva avamine, millel osales ka Vabariigi president härra Ilves ning igat sorti ministreid. Kuulutati välja aasta külad.

Õhtusöögil tutvustati maakondade toite. Ida - Virumaa poolt olid kilupirukas, kama, vobla, oma leib. Osalesid kõik maakonnad, igäihel oma menüü – oli suitsulesta, kitsejuustu, küüslaugu šokolaadi ja terve suitsusiga keset lauda, palju salateid ja saiu. Saime süüa ühes lauas koos presidendiga!

Õhtul oli rahvuslik kultuuriprogramm, tantsu ja laulu jagus poole ööni. Ööbisime Elva külje all laskesportlaste hotellis.

8. augustil kires kukk kell 7.00. Väga raske oli tõusta! Rannust läks sõit töögruppidesse. Mina osalesin Ülenurme

Detsember Illuka mail

Illuka kirikus asuva Illuka vallast Vabadussõjas langenute mälestustahvli autor on kujur Alfred Kask (tema on kujundanud ka Jõhvi vabadussamba).



Tahvel avati Illuka valla Raudi kirikus 1934 aasta augustis ja võeti maha koguduse liikmete poolt 1940. aastal kui algas mälestusmärkide purustamise aeg. Tahvel seisib varjulises kohas kohalike aktivistide – purustajate teadmata palju aastaid, sellest hoolimata sai tahvel kannatada. Taastamistöo võttis ette tallinlasest maalikunstnik Alfred Kortel (tal oli neil aegadel mitu näitust Põlevkivimuseumi Valges saalis ja allakirjutanu kodus on praegugi veel A. Korteli kingitud merevaade) 1988.-1989. aastal ja mälestustahvli taasavamise ajal 24. veebruaril 1989. aastal oli kirik rahvarohke ja pidulik. Musta puidust raamitud tumepruunil kipsstahvilil on kuldsete tähtedega tekst“ ILLUKA vallast langesid võitluses vabaduse eest 1918-1920 Kalais August; Kalais Eduard; Kask Albert; Nimvitski Voldemar; Pirk Albert; Tamberg Rudolf ja Viita Rudolf“ ja all on II liigi I järgu vabadusristi kujutus (seda ordenit ei antud mitte ühtegi välja).

Midagi ka Illuka küla kohta, kel täitub sel aastal 585 aastat esmamainimisest. Illuka küla on esmakordselt mainitud 1424. aastal Somover, Soomevere nime all. Küllap on siin elanud soomlasi, nagu neid on siia tulnud varem ja hiljemgi.

Pärast Liivi sõda 1583 aasta revisjonis märgitakse Illuka - Somiverby külas 2 adramaad.

1657. aastal eraldus Illuka Jõhvi mõisast (oli olnud karjamõisaks, siit sai Jõhvi mõis enamuse oma toidust, mis lauale läks. Oma toodanguga uhkeldati vastuvõttudel ja hiljem ka Põha-Eesti põllumajandusnäitustel). Gerhard Lode asutas mõisa, mille nimetas ise saksapäraselt Illuck. Nimi on kindlasti pärit eesti keelest ja tuleneb arvatavasti Põhja-Eesti murdesõnast ill; illu- küps rabamurakas. Mitmes soome-ugri keeltes on sõnal sama tähendus.

Mõisnikke on vaheldunud mitmeid. 1782. aastal, kui toimus IV mõisarevisjon, on mõisnikuna kirjas C. von Schwabs. 1833. aastast on mõis Dieckhoffide käes kuni 1912. aastani, mil müüdi parun Claus von Nottbeckile ja 1921. aastast sai sellest kohalik haridustempel, mis jätkab hariduse andmist veel ka praegu. (Aluseks Elga Valteri raamat „Illuka radadel“ 1998).

Soovin Illuka rahvale toredat ja LUMIST jõuluaega !

ARTHUR RUUSMAA

Võrumaa muuseumi peavarahoidja

KAJA KURVE

